

Nog niet zo heel lang geleden bedacht Premier Rutte het woord 'participatiesamenleving' – het uitvinden van dat woord was een signaal dat er iets schort aan onze sociale vaardigheden, onze saamhorigheid. Zelfs als we gezamenlijk een pandemie moeten bestrijden, wereldwijd, komen er protesten van mensen die het allemaal overdreven vinden. Ze willen niet betutteld worden en vinden hun vrijheid belangrijker dan de saamhorigheid. Ook daar tekent zich de crisis af in de samenleving.

Intussen groeit de kloof tussen rijk en arm verder. Onze besef dat wij verantwoordelijk zijn voor elkaar kraakt in zijn voegen. Er ontstaan langzaam steeds grotere spanningen tussen kanshebbers en kansarmen: protesten, bijna over heel de wereld, dan hier dan daar. Alle organisaties die drijven op vrijwillige medewerking lijden eronder. Af en toe hoor je, dat een vereniging zijn activiteiten beëindigt bij gebrek aan vrijwilligers. Musea vallen om, want ook zij drijven op vrijwilligers.

Zou het moeilijker worden om goed met elkaar om te gaan? Het woord individualisering is een mooie vlag om de lading te dekken van groeiende eenzaamheid in onze samenleving, toenemende hardheid van het leven en slinkende saamhorigheid. We moeten natuurlijk blijven zien dat er in de nu opgroeiende generatie net zo goed heel goede mensen zijn, en aardige. Maar het is onmiskenbaar dat mensen nu veel meer op zichzelf leven, zelfs nu er invloedrijke sociale media zijn. Ook daar kiezen we onze eigen mensen en worden we eenkenniger.

We zien de gevolgen in onze eigen kerk. Het kost moeite om de vrijwilligers goed bij elkaar te houden. Zou de kerk ook nog eens kunnen omvallen? Er wordt gezegd dat de secularisatie door de coronacrisis met tien jaar versneld is en we nu meer dan voorheen de gevolgen zien van de ontkerkelijking. Toch hebben we gemerkt dat er belangstelling blijft voor dit monument waar we ook verplichtingen aan hebben. Zouden wij erin kunnen slagen om het gebouw in leven te houden zodat het een inspirerende plek blijft voor velen die hier troost zoeken en graag deel blijven uitmaken van een gemeenschap? Mensen zoeken ons daarvoor! Waarom hebben we hier een verplichting? Wel, we mogen ons realiseren dat het verhaal van Mattheüs ons uitdaagt omdat we het bezit van deze kerk ook als een talent mogen beschouwen. Het verhaal van de man die naar het buitenland vertrekt en zijn bezit toevertrouwt aan zijn knechten gaat over niets anders dan God die aan de mensen zijn kostbaarste bezit toevertrouwt: liefde. En de plaats waar dat concreet wordt is ook de kerk waar we samen verantwoordelijk voor zijn.

God schenkt ons gemeenschap, niet de eenzaamheid. Elke mens krijgt daar talenten voor, de een misschien wat meer dan de ander, maar als je met elkaar deelt wat je kunt delen is het resultaat dat je je talenten niet begraaft maar inzet, om de plaats die God in ons midden inneemt veilig te stellen in verbondenheid en saamhorigheid.

Ons valt natuurlijk die ene op, die niets doet met zijn talent. Ik be-graaf al mijn vermogens om samen te leven liever – ik begraaft mijn liefde. Dan volgt een staaltje van wat de psychologie projectie noemt: de anderen krijgen de schuld. 'Ik heb ervaren dat gij een hard mens zijt'. Dat is dus helemaal niet waar, maar als ik kan zeggen dat de anderen het gedaan hebben, dan ben ik zelf onschuldig. Slechte en luie knecht, is het oordeel van de heer die de talenten geeft. Neem hem dat talent om samen te leven af. Werp hem in de duisternis, want het levenslicht is niet aan hem besteed. Immers, aan ieder die liefde heeft, zal liefde gegeven worden; maar aan wie geen liefde heeft, zal zelfs het vermogen om lief te hebben nog ontnomen worden.

Het zijn niet alleen de paters die het voortbestaan van deze kerk kunnen garanderen. U bent het zelf die zou moeten optreden als – wat het boek Spreuken noemt – die sterke vrouw.

Haar wijsheid is haar actieve geloofsleven. Ze is ondernemend, garandeert het leven van velen. Ze maakt heel haar omgeving tot participatiesamenleving. Bij haar is het talent van de liefde onuitputtelijk. Zij sticht gemeenschap. Zij is het ideale beeld voor de manier waarop God in ons midden is. God vertrouwt zichzelf aan ons toe. Dat kunnen we toch niet onbeantwoord laten?